

Juba ammu ei pea haridust omandama vaid koolis ja klassiruumis. Seda võib vabalt teha näiteks Kumu kunstimuuseumis. Ja alustada võib juba päris varakult. Kumu hariduskeskusel ja selle juurde kuulaval Kumu kunstikoolil on välja töötatud väga palju haridusprogramme ja kursusi eri vanuses inimestele. Mõeldud on ka kõige väiksematele, juba aastased lapsed saavad koos perega meie juures kunsti teha ja saades oma lemmikpilte imetleda. Suures plaanis jagunebki hariduskeskuse töö kaheks – tegeletakse gruppide ja üksikkülastajatega. Viimaste tarvis ongi loodud kunstikool, kus saab koos käia igal nädalal. Lasteaia- ja kooligruppidele pakutakse nii ühekordseid

FOTO KUMU HARIDUSKESKUS

Lastemeelne Kumu

ehk kuidas me lastele eesti kunsti klassikat õpetame

programme kui ka haridusprogrammide sarju.

Üks nõutavamaid sarju, 8osaline "Lugusid kunstis" on loodud kõige väiksematele külastajatele (5–11 aastastele) ja see toimub klassikakorruse püsinäitusel "Varamu". Sarja igas osas tutvutakse väikese osaga eesti kunsti klassikast, mängitakse, vesteldakse ja tehakse ka ise kunsti. Aga kõige tähtsam on clamus.

Sari algab programmiga "Sõpruseaeg". Seal viiakse lapsed paarisaja aasta tagusesse aega ja astutakse sisse suurde pildialbumisse. Saab rääkida baltisakslastest ja estofiilidest, sõprusest ja pereväärtustest, imetleda ilusaid kleite, soenguid ja maastikke. Tuleb üles leida ka üks pilt, millel on paljasjalgne laps, kelle käes on täht – milline täht, seda ei tea keegi ette. See koht programmis ongi kõige keerulisem, sest leitud pildi asukohta ei tohi kellelegi reeta, isegi silmadega mitte, enne kui kõik lapsed on õige pildi üles leidnud. Pärast saab iga laps järele mõelda, kes tema lähedastest on talle kõige kallim, ja maalida temast uhke ovaalse portree.

Edasi liigutakse "Kõrge stiili" saali ja tutvutakse Johann Köleri loominguga. Programmis "Vecnõid Lorelei ja teised" saab päris pikalt istuda Kumu kõige suurema maali ees. Pilt avaneb laste ees osade kaupa ja igaüks võib seda avastades kaasa rääkida. Sireenidest on paljud ennegi kuulnud, kuid nüüd saab teada, kust see sõna tegelikult pärineb.

Kui koos Köleriga antiikmaailmas ära käidud ja Itaaliassegi piilunud, saab juba ise otsustada, mis värvi võiksid olla tütarlapse riided, kes allikast kannuga vett ammutab, ning värvida kunstniku poolt joonistatud kontuurpilti. Enne mängitakse veel saladuskarbikete mängu ja see on kohe päris naljakas.

Programm "Armastusest" tutvustab August Weizenbergi ja Amandus Adamsoni teoseid. Pärast seda tundi lubavad lapsed jaanipäeva paiku Koidu ja Hämariku peale mõelda ja teavad, miks sel ajal nii palju lilli õitseb. Kui päike õhtuti loojub, siis teatakse, et need on Hämariku põsed, mis õhetavad. Külastatakse ka Eedeni aeda. Marmorist õun Eeva käes hakkab aga ühes unenäos ootamatult taevaalaotusel ringi veerema ja selle korjab üles üks murelik kaluri poeg. Milline see vili veel olla võib, selgub alles siis, kui kõik lapsed on oma valged pisiplastikas teosed valmis saanud.

Programmis "Peetri lubadus" saab rääkida kultuurist ja rahvustundest. Läbi Kristjan ja Paul Raua, Oskar Kallise ja Ants Laikmaa loominguga võib nii mõndagi teada saada eestlaste elust ja uskumustest. Võib arvata, kui suur pidi tegelikult olema Kalevipoja särg, et ta sinna magama mahuks, ja kellele ta tänuühiks sooja kasuka kinkis; kuidas emad hälle heinamaale viisid ja kes olid siis lapsehoidjad. Küsimuste ja vastuste kaardid kinnistavad tunnis omandatud teadmised, ja on eriti tore, kui saab tunnijuhile lehvitada kuldset kaarti, sest siis on tege-

mist õige vastusega. Kristjan Raua kalmuneidude legendi teemaline maal paneb aga mõtlema sellele, mis võib juhtuda, kui ei täideta oma lubadusi. Selle legendi algus ja lõpp joonistatakse ise.

Edasi minnakse värvikate kunstiteoste abil Euroopasse rändama. Programmis "Pariisi" saab teada, kuhu eesti kunstnikud 20. sajandi alguses kõige enam minna soovisid ja mida tähendab sõna "modernism". Tutvutakse ka uute kunstnike – Konrad Mägi, Nikolai Triigi ja Jaan Koortiga. Natuke võib muuseumitunnis ka vaielda ja vastasmängijaid segadusse ajada, sest mägisele maastikule saab mängult lisada kõrgeid maju või portreedele päikeseprille. See vaatlusmäng ei taha tavaliselt kunagi lõppeda. Roosa põhi taevale on töölehel juba olemas, värvilised pilved tuleb aga ise peale maalida.

Järgmise osa nimi on "Oma seadused". Nüüd on kunst muutunud natuke imelikuks. Majad oleks nagu purjus ja inimesed kandilised. Uuritakse Eesti Kunstnikkude Ryhma matemaatilisi maale ja mõeldakse kunsti loomiseks välja oma seadusi. Saab teada, mida tähendab sõna "kubism". Selgub, et kui hoolega vaadata, koosneb nähtav maailm tõesti põhikujunditest – ringist, ruudust ja kolmnurgast. Pärast väikest visuaalset harjutust maalitakse töölehele geomeetriline toidulaud. Tore on ka kiiruse peale piltmõistatust kokku panna.

Programm "Valgusega värvitud" on tõeline valgusetund, kus kohtutakse

se paljude valgust maalinud kunstnike teostega. Muuseumitunni lõpuks selgub, et on olemas väga palju erinevaid valgusi ning igaüks näeb ja nimetab neid isemoodi. Tunni lõpuks saab iga laps ka kokku terve komplekti oma täidetud valgusekaarte. Alustatakse Karin Lutsu teatrivalgusest ja jõutakse välja Nikolai Kummitsa romantilise karjalaudani. Selle pildi juures toimub ka tore ühe sõna mäng. Kellel rohkem aega, võib veel ateljees ühe träpsulise pildi maalida.

Ring klassikakorrusele saabki siinkohal täis. Sarja viimane tund viib meid Teise maailmasõja aega, programm "Kurvad lehvikud, põlenud linn" jutustab traagilisest ajast. Enne seda käiakse veel korra kiiresti läbi kõik celnevad näitusesaalid ja tuletatakse meelde, kuidas eesti kunst tekkis ja arenes. Tuleb välja, et lastel on kõik väga selgelt mees. Olenemata raskest teemast on ka viimane tund tore, sest tehakse kõik, et leida sellegi aja rõõmsam kül. Kui proovida jäljendada Elmar Kitse maali "Õine habaneera" poose ja voltida sama pildiga illustreeritud töölehest lehvik, siis ei lõppegi kõik väga kurvalt. Pigem tekib huvi, kuidas arenes eesti kunst edasi. Seda saab teada juba järgmise sarja abil, mille koostamine peagi algab.

ANU PURRE
KUMU HARIDUSKESKUSE
KURAATOR-METOODIK